

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

FACTORS AFFECTING ALTRUISTIC BEHAVIOR OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN SAM PHRAN DISTRICT, NAKHON PATHOM PROVINCE

เสาวณีย์ อภิสัมมงคล*
กมล โพธิเย็น***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ การมีพี่น้องในครอบครัว ลักษณะครอบครัว ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ประสพการณ์ประทับใจจากการได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้อื่น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

*นักศึกษานิเทศศาสตร์บัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน และการเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่ออยู่ในระดับมาก
2. พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ ลักษณะครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตาม การมีพี่น้องในครอบครัว ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับ และประสบการณ์ประทับใจจากการได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้อื่น ไม่พบความแตกต่าง
3. การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ และการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ

ABSTRACT

A The purposes of this research were 1) to study levels of altruistic behavior, altruism promoting from family, altruism promoting from school, and altruism imitation from media of secondary school students in Sam Phran district, Nakhon Pathom province, 2) to compare altruistic behavior of secondary school students in Sam Phran district, Nakhon Pathom province as classified by sex, sibling in family, family characteristics, sufficiency of allowance, impressive experiences stem from receiving altruism from others, and academic achievement, 3) to determine altruism promoting from family, altruism promoting from school, and altruism imitation from media as the predictors of secondary school students' altruistic behavior. Samples were 348 secondary school (grade 7-9) students in Sam Phran district, Nakhon Pathom province derived by stratified random sampling technique. Instruments used to collect data were questionnaires constructed by the researcher. Data were analyzed for percentage, mean, standard deviation, t - test, one-way ANOVA and the stepwise multiple regression analysis.

The results found that:

1. Secondary school students' altruistic behavior were at the high level, altruism promoting from family, altruism promoting from school, and altruism imitation from media were at the high level.
2. Secondary school students' altruistic behavior as classified by sex, family characteristics, academic achievement, were significantly different at a .05 level. Whereas, altruistic behavior as classified by sibling in family, sufficiency of allowance, and impressive experiences stem from receiving altruism from others were not significantly different.

3. Altruism promoting from family, altruism promoting from school, and altruism imitation from media predicted the secondary school students' altruistic behavior at the percentage of 70, with statistical significance of .05.

Keywords: Secondary school students, Altruistic behavior, Altruism promoting from family, Altruism promoting from school, Altruism imitation from media.

บทนำ

ผลสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2554: ออนไลน์) ให้ข้อสรุปไว้ว่า เด็กไทยทุกวันนี้เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักการ “ให้” ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวได้มาจากการสำรวจต้นทุนชีวิตของเยาวชนอายุระหว่าง 12 - 25 ปี ใน 18 จังหวัดทั่วประเทศ โดยพบว่า คะแนนด้านการให้แก่ผู้อื่น เช่น การช่วยทำงานบ้าน ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส มีเพียงร้อยละ 34 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไทยขาดทักษะการเป็นผู้ให้ ซึ่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีความเห็นว่า หากเยาวชนขาดทักษะการให้แก่ผู้อื่นแล้ว สังคมไทยที่เคยเป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทรอาจกลายเป็นสังคมแห่งการแข่งขันและเห็นแก่ตัวได้ในที่สุด จากสภาพปัญหาที่กำลังเกิดกับเยาวชนไทยดังที่กล่าวมานี้ ทำให้ทุกภาคส่วนคิดหามาตรการในการปลูกฝังและพัฒนาคุณลักษณะของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้เกิดแก่เยาวชนไทยอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังก้าวเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่น อันเป็นช่วงวัยที่กำลังพัฒนาค่านิยมเป็นของตนเอง การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในช่วงวัยนี้จะช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานที่ดีงามของสังคม

การที่เยาวชนจะมีคุณลักษณะของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้นั้น จำเป็นจะต้องได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมจากทุกภาคส่วนของสถาบันสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัวซึ่งถือว่ามีสำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจากบุคคลจะได้รับ การหล่อหลอมแนวคิดและค่านิยมในการปฏิบัติตนจากครอบครัวมา

ตั้งแต่วัยเยาว์ ครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อค่านิยม และพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมาก และจากผลการศึกษาของ ลัดดาวัลย์ พรศิริสมุทร และ วิลาสลักษณ์ ชิววัณลี (2524 อ้างถึงใน เกษม เกษมนุกิจกุล, 2534: 28) ที่ได้ศึกษาเรื่องการถ่ายทอดความเอื้อเฟื้อ ความซื่อสัตย์ และการยึดบาปบุญจากบิดามารดาต่อบุตรวัยรุ่นด้วยการอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นเหล่านี้จะมีคุณลักษณะดังกล่าวมากตามไปด้วย ผู้วิจัยจึงคาดว่าการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัวน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนได้นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาก็เป็นอีกสถาบันหนึ่งที่สังคมคาดหวังให้ทำหน้าที่ช่วยอบรมและกล่อมเกลานักเรียนให้มีคุณลักษณะเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม และในปัจจุบันบุคคลจะใช้เวลาอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้นกว่าในอดีต สถาบันการศึกษาจึงมีหน้าที่ในการฝึกทักษะชีวิตในทุกด้านให้แก่ นักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่สังคมของการทำงานต่อไป ทั้งนี้ในการศึกษาของ สีนานาถ สุวรรณโชติ (2547: 71) ซึ่งได้สร้างแบบฝึกทักษะการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ประกอบด้วยกิจกรรมหลากหลายให้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า หลังการฝึกทักษะที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้นแล้ว นักเรียนจะมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่าการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียนน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนได้เช่นกัน ในขณะเดียวกัน สถาบันสื่อมวลชนซึ่งทำหน้าที่ส่งผ่านข้อมูลและข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นไปสู่

คนในสังคม สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตของคนในปัจจุบัน ทั้งการสร้างค่านิยมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม รวมถึงการให้ตัวแบบด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่คนในสังคม ทั้งนี้ในการศึกษาของเจนไทล์ และคณะ และการศึกษาของกรีทไมเยอร์ (Gentile และคณะ 2009 และ Greitemeyer 2009 อ้างถึงใน Myers, 2010: 477) ได้พบผลการศึกษาอย่างสอดคล้องกัน โดยพบว่า การเล่นวิดีโอเกมและการฟังเพลงที่มีเนื้อหาส่งเสริมการกระทำเพื่อสังคมสามารถส่งผลในทางบวกต่อเด็กทั้งด้านเจตคติและพฤติกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อที่น่าจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนได้เช่นเดียวกัน จากการศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยมีตัวแปรทำนาย ได้แก่ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน และการเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยที่พบไปใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ในการส่งเสริมและปลูกฝังพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนซึ่งจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพในการร่วมพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ

การมีพี่น้องในครอบครัว ลักษณะครอบครัว ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ประสิทธิภาพประทับใจจากการได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้อื่น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เพื่อศึกษาว่าการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 2,700 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน โดยคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967: 886) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การมีพี่น้องในครอบครัว ลักษณะครอบครัว ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ประสิทธิภาพประทับใจจากการได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้อื่น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบให้เลือกตอบตามรายการ (Check list)
2. แบบสอบถามพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .96
3. แบบสอบถามการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .97
4. แบบสอบถามการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

แผ่จากโรงเรียน เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .95

5. แบบสอบถามการเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .97

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแจงความถี่ และคิดอัตราร้อยละ

2. วิเคราะห์การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ และพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประเมินระดับของค่าเฉลี่ย

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จำแนกตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การมีพี่น้องในครอบครัว ลักษณะครอบครัว ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับ และประสบการณ์ประทับใจจากการได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้อื่น โดยการทดสอบค่าที (t- test) และเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการวิเคราะห์ความ

แปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA)

4. วิเคราะห์ตัวแปรทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ได้แก่ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.6 มีพี่น้องในครอบครัว ร้อยละ 76.7 เป็นครอบครัวที่มีเฉพาะพ่อแม่ ลูก ร้อยละ 69.5 มีความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับ ร้อยละ 95.1 เคยได้รับประสบการณ์ประทับใจจากการได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้อื่น ร้อยละ 93.4 และมีระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ร้อยละ 47.4

2. วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน และการเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ ของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.7057	.5513	มาก
การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว	3.9387	.6151	มาก
การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน	4.0212	.6075	มาก
การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ	3.8495	.5869	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ และพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ

เผื่อแผ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.9387, 4.0212, 3.8495, 3.7057 ตามลำดับ)

3. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จำแนกตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า

นักเรียนที่มีพี่น้องในครอบครัว ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับ และประสบการณ์ประทับใจจากการได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้อื่นต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. วิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X^1) การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน (X^2) การเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X^3) และพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Y)

ตัวแปร	การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X^1)	การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน (X^2)	การเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X^3)	พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Y)
การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X^1)	-			
การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน (X^2)	.757**	-		
การเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X^3)	.726**	.736**	-	
พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Y)	.819**	.628**	.706**	-

** $P < .01$

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม คือ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X^1) การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน (X^2) การเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X^3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .82, .63, .71$ ตามลำดับ) โดยพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Y) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X^1) มากที่สุด ($r = .82$) รองลงมาคือการเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X^3) และการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน (X^2) ($r = .71, .63$ ตามลำดับ)

ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการ

ส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X^1) กับการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน (X^2) มีความสัมพันธ์กันทางบวกมากที่สุด ($r = .76$) รองลงมาคือการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน (X^2) กับการเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X^3) ($r = .74$) และการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X^1) กับการเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X^3) ($r = .73$)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณตามลำดับตัวแปรที่เข้าสมการ (Stepwise multiple regression analysis)

ลำดับตัวแปรทำนายที่ได้รับ คัดเลือกเข้าสมการ	R	R ²	Adj R ²	R ² Change	b	Beta	t
1. การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จากครอบครัว (X ¹)	.819	.671	.670	.671	.624	.696	14.233***
2. การเลียนแบบความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X ³)	.835	.697	.695	.026	.258	.275	5.828***
3. การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จากโรงเรียน (X ²)	.837	.700	.698	.004	-.092	-.101	-2.039*
Constant = .624 S.E. est. = .303 F overall = 268.182***							

*P< .05, ***P< .001

จากตารางที่ 3 พบว่า การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X¹) เข้าสมการลำดับที่ 1 ทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนได้ร้อยละ 67.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนการเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X³) เข้าสมการลำดับที่ 2 ทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.60 และร่วมกับการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X¹) ทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้ร้อยละ 69.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน (X²) เข้าสมการลำดับที่ 3 ทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.40 และสามารถร่วมกับการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว (X¹) และการเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ (X³) ทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนได้ร้อยละ 70.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อน .303 มีสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ $Y = .624 + .624 (X^1) + .258 (X^3) - .092 (X^2)$ และสมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = .696 (X^1) + .275 (X^3) - .101 (X^2)$

การอภิปรายผล

1. ผลวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน และการเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ มีดังนี้

1.1 พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.7057$) อธิบายได้ว่า นักเรียนได้รับการหล่อหลอมคุณลักษณะของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โดยการได้เห็นแบบอย่างพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อกันกับเพื่อนบ้านและคนในชุมชน การที่ครูผู้สอนเป็นตัวอย่างและยังช่วยชี้แจงให้นักเรียนเห็นข้อดีของการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกันในหมู่เพื่อนนักเรียน รวมถึงการที่โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้หน้าที่ของความเป็นมนุษย์ คือ การมีความรักและความเมตตาต่อกัน จึงทำให้นักเรียนมีความใส่ใจในความทุกข์สุขของผู้อื่นและเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ดังนั้นจึงพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อยู่ใน

ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัตนมา เป้น (2549: บทคัดย่อ) ที่พบว่า บุคคลซึ่งมีอายุในช่วงวัยรุ่นมีความเอื้อเฟื้ออยู่ในระดับมาก

1.2 การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.9387) อธิบายได้ว่าความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในบริบทของสังคมไทยนั้น นอกจากจะเป็นการช่วยบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้อื่นแล้วยังรวมถึงการมีน้ำใจให้แก่กันด้วย ซึ่งผู้ปกครองก็ได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน โดยการแสดงความมีน้ำใจแก่เพื่อนบ้านและคนในชุมชน ในขณะที่เดียวกันครอบครัวก็ได้รับการปฏิบัติตอบแทนในลักษณะเดียวกัน ทำให้นักเรียนได้เห็นแบบอย่างและได้รับการส่งเสริมให้กระทำตาม รวมถึงการที่ครอบครัวจะคอยสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะจิตอาสาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ของการเป็นผู้ให้โดยผ่านการทำกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542: 13-21) ที่ได้นั้นถึงบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้แก่ลูกหลานโดยการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเสริมสร้างการเรียนรู้ที่บ้าน ที่โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้ลูกหลานเติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่ง และเป็นคนดีของสังคม

1.3 การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.0212) อธิบายได้ว่าองค์ประกอบหลักในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา คือ การทำหน้าที่ของครูผู้สอนและการจัดการของโรงเรียน โดยในส่วนของครูผู้สอนได้ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความห่วงใยผู้เรียน มีการบูรณาการการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เข้ากับการสอนในรายวิชาต่างๆ ส่วนบทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้เรียน คือ โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีบรรยากาศของสังคมแห่งความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รวมถึงการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อให้

นักเรียนได้รับประสบการณ์จริงจากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น รวมถึงมีการเสริมแรงหรือการให้รางวัลแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยการประกาศเกียรติคุณแก่นักเรียนที่ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สงบ ลักษณะ (2523: 7) ที่ว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน ควรเน้นที่การปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการคิดค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติ ได้แสดงบทบาท

1.4 การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.8495) อธิบายได้ว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของประชาชนทั้งทางบวกและทางลบ โดยเฉพาะในนักเรียนระดับชั้นมัธยมต้นซึ่งมีอายุอยู่ในช่วงของการเป็นวัยรุ่น อันเป็นช่วงวัยที่กำลังสร้างค่านิยมเป็นของตนเอง จึงต้องการข้อมูลจากสื่อต่างๆ เพื่อมาสนับสนุนการกระทำของตน โดยเฉพาะสื่อที่นักเรียนเห็นว่ามีคุณค่าและมีแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดของนักเรียน นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารยังช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มต่างๆ ในชุมชนออนไลน์ จึงทำให้สมาชิกของกลุ่มมีการเลียนแบบพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดลใจ ถาวรวงศ์ ต้นเจริญ และ จันทร์ชลี มาพุทธ (2552: 21-34) ที่พบว่า การรับสื่อประเภทต่างๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ส่งผลต่อจิตใจและพัฒนาการคุณ ธรรม จริย ธรรม ของเยาวชนต้นแบบในจังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จำแนกตามตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล

2.1 นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า ธรรมชาติของแต่ละเพศจะส่งผลต่อทัศนคติและนำไปสู่ความแตกต่างทางพฤติกรรม ซึ่งโดยธรรมชาติของเพศหญิงจะมีความอ่อนโยนและมีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่นมากกว่าเพศชาย จึงทำให้นักเรียนเพศหญิงสามารถรับรู้ความรู้สึกเป็นทุกข์หรือเป็นสุข รวมถึงสามารถคาดเดาความ

คิดของผู้คนได้ดีกว่านักเรียนเพศชาย ความแตกต่างอีกประการหนึ่งก็คือ การที่เพศหญิงมักจะให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์และคำนึงถึงผู้อื่นที่อยู่แวดล้อมในลักษณะของการให้ความปกป้องคุ้มครองและการช่วยเหลือเกื้อกูลมากกว่า ในขณะที่เพศชายจะมุ่งไปสู่เป้าหมายของตนเองจนบางครั้งอาจจะเลยที่จะสังเกตและใส่ใจผู้อื่นที่อยู่แวดล้อม ด้วยเหตุนี้ นักเรียนเพศหญิงจึงมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มากกว่าเพศชาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุมาลี วงศ์ษา (2550: บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เพศหญิงมีความเมตตา กรุณา สูงกว่าเพศชาย

2.2 นักเรียนที่มีพี่น้องในครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่าการเป็นลูกคนเดียวและการมีพี่น้องต่างก็มีข้อดีเฉพาะตัว โดยข้อดีของการเป็นลูกคนเดียวคือ การที่พ่อแม่ไม่ต้องแบ่งเวลาไปดูแลลูกคนอื่น ๆ จึงสามารถทุ่มเทเวลาและทรัพยากรในการอบรมเลี้ยงดูลูกได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่เด็กที่มีพี่น้องจะมีโอกาสพัฒนาพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามธรรมชาติอยู่แล้ว เนื่องจากเด็กจะได้เรียนรู้ที่จะแบ่งปันสิ่งของและดูแลซึ่งกันและกันในช่วงที่พี่น้อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สายฝน จันทะพรม (2546: 143) ที่พบว่า วัยรุ่นตอนปลายที่มีจำนวนพี่น้องต่างกันมีความเห็นใจผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

2.3 นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่าการที่นักเรียนในครอบครัวที่มีเฉพาะพ่อแม่ลูกมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มากกว่านักเรียนในครอบครัวที่มีญาติอาศัยอยู่ด้วย เนื่องจากในครอบครัวที่มีญาติอาศัยอยู่ด้วยมักประกอบด้วยสมาชิกหลายวัยซึ่งอาจมีเจตคติและค่านิยมในการเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน เด็กจึงอาจได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ไม่ตรงกัน จนทำให้เด็กเกิดความสับสนว่าควรปฏิบัติตนเช่นไร ต่างจากในครอบครัวเดี่ยวซึ่งเด็กจะรับฟังและถือแบบอย่างจากพ่อแม่เป็นหลัก พ่อแม่จึงสามารถวางแนวทางการอบรมสั่งสอนให้แก่ลูกได้อย่างสอดคล้องกันมากกว่าครอบครัวที่มีญาติอาศัยอยู่ด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ

สุชีรา บุญทัน (2541: 64) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในครอบครัวเดี่ยวมีความกตัญญูต่องานที่สูงกว่่านักเรียนในครอบครัวขยาย

2.4 นักเรียนที่มีความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต มีการคิดวิเคราะห์ รู้จักหาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 1-2) การที่นักเรียนได้รับการฝึกทักษะชีวิตทำให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยไม่จำเป็นต้องเป็นการเอื้อเฟื้อทางวัตถุสิ่งของเท่านั้น ดังนั้น แม้นักเรียนจะมีความเพียงพอของค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่างกัน นักเรียนก็ยังสามารถให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นได้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สายฝน จันทะพรม (2546 : 146) ที่พบว่า วัยรุ่นตอนปลายที่มีค่าใช้จ่ายประจำเดือนต่างกันมีความเห็นใจผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

2.5 นักเรียนที่มีประสบการณ์ประทับใจจากการได้รับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากผู้อื่นต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่านักเรียนสามารถได้รับประสบการณ์ประทับใจเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วยตนเองและจากสื่อต่างๆ รวมถึงการได้รับรู้และได้รับการบอกเล่าจากประสบการณ์ของผู้อื่น ซึ่งความรู้สึกประทับใจดังกล่าวสามารถให้แรงบันดาลใจในการแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิตติภูมิ วิเศษศักดิ์ และคณะ (2549 : 67-69) ที่พบว่า ความสำนึกซาบซึ้งบุญคุณและจริงใจไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมช่วยเหลือของเยาวชนไทย

2.6 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีความสามารถทางเขาวนับัญญัติสูงกว่าย่อมสามารถคิดหาทางเลือกในการให้ความช่วยเหลือได้มากกว่า การลงมือช่วยเหลือจึงมีโอกาสเกิดขึ้นได้จริง

และมีหนทางสำเร็จได้มากกว่า นอกจากนี้ ในปัจจุบัน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังให้ความสำคัญกับคะแนนจากผลการเรียนและคะแนนด้านจิตพิสัยซึ่งประเมินจากพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วย นักเรียนจึงต้องมีการพัฒนาตนเองให้มีทักษะและคุณลักษณะในด้านอื่นๆ ให้สูงตามไปด้วย ดังนั้นจึงพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ามีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่สูงกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นวลละออ แสงสุข (2546: 69) ที่พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงมีความเสียสละสูงกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ

3. การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัว การเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน และการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน ร่วมกันทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนได้ร้อยละ 70.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ 3.1 การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัวเข้าสมการลำดับที่ 1 ทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้ร้อยละ 67.10 และจากสหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัวมีความสัมพันธ์กันทางบวกมากที่สุด ($r = .82$) อธิบายได้ว่า พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้ปกครองที่มีต่อครอบครัวและการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตาม ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) ตัวแบบที่มีคำพูดและการกระทำที่สอดคล้องกัน ผู้ปกครองจึงเป็นแบบอย่างของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (Altruistic Model) ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อนักเรียน นอกจากการเป็นแบบอย่างและการสั่งสอนแล้ว ผู้ปกครองยังส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้ความร่วมมือ (Cooperation) กับกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียน รวมถึงการให้แรงเสริมทางบวก (Positive Reinforces) ด้วยการชมเชย ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและมีกำลังใจที่จะกระทำ

พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อไป การส่งเสริมของผู้ปกครองในลักษณะดังกล่าวจึงสอดคล้องกันกับหลักการเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมิเลีย (Reggio Emilia Approach) ที่ได้เน้นถึงความสำคัญของบริบทที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน อันได้แก่ ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ซึ่งจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนและมีการประสานความร่วมมือระหว่างกัน โดยผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมโดยตรงต่อระบบการเรียนรู้ของลูกหลาน รวมถึงการมีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ ดังนั้น ผู้ปกครองจึงต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน กล่าวได้ว่าครอบครัวคือผู้ร่วมสร้างให้เกิดการเรียนรู้และถือเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย (Keleman 2013: 90) ด้วยเหตุนี้ การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัวจึงมีอิทธิพลที่สุดในการทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียน ผลการศึกษาที่พบนี้สอดคล้องกันกับผลการศึกษาของ ดลฤดี ทรัพย์นิพนธ์ (2546: บทคัดย่อ) ที่พบว่า การอบรมสั่งสอนและการปฏิบัติเป็นแบบอย่างของผู้ปกครองสามารถพยากรณ์ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนอาชีวศึกษาได้

3.2 การเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อเข้าสมการลำดับที่ 2 ทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.60 และร่วมกับการเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ได้ร้อยละ 69.70 และจากสหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเรียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .71$) อธิบายได้ว่า สื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนในลักษณะของการเป็นแบบอย่างที่สามารถสร้างความประทับใจและช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้รับสื่อต้องการแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นบ้าง ดังนั้น การที่นักเรียนได้รับสารเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อประเภทต่างๆ จึงทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีและมีการ

สั ่ง ส ม
ค่านิยมเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และพัฒนามาเป็น
พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในรูปแบบของตนเอง โดย
ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับพฤติกรรมต้นแบบที่ได้พบเห็น
มาจากสื่อ นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบอีกว่า
การเลียนแบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อสามารถร่วม
กับการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัวใน
การทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนได้นั้น
เมื่อพิจารณาธรรมชาติการรับสื่อภายในครอบครัว
เช่น การชมละครโทรทัศน์ สมาชิกในครอบครัวยอม
แสดงการคัดค้านพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัวและแสดงความ
เห็นอกเห็นใจผู้ที่กำลังลำบาก ดังนั้น นักเรียนจึงได้เห็น
แบบอย่างความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อและได้เรียนรู้จาก
ครอบครัวว่าพฤติกรรมใดเป็นที่พึงประสงค์และไม่เป็นที่
พึงประสงค์ไปพร้อมกัน ผลการศึกษาที่พบนี้สอดคล้อง
กันกับผลการศึกษาของ อนุศักดิ์ จินดา (2548: 6-104)
ที่พบว่า การรับข่าวสารจากสื่อทำให้เกิดการเลียนแบบ
และส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลาย

3.3 การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จาก
โรงเรียนเข้าสมการลำดับที่ 3 ทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.40 และร่วมกับการส่งเสริมความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัวและการเลียนแบบความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อในการทำนายพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ของนักเรียนได้ร้อยละ 70.00 และจากสหสัมพันธ์
ระหว่างพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่มีความสัมพันธ์
ทางบวกกับการส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จาก
โรงเรียน ($r = .63$) อธิบายได้ว่า ครูผู้สอนได้ให้การอบรม
สั่งสอนโดยชี้ให้นักเรียนเห็นเหตุผลและข้อดีของการช่วย
เหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมถึงมีการปฏิบัติตนให้เป็น
แบบอย่างของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการบูรณาการการ
ส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เข้ากับการสอนในรายวิชา
ต่างๆ โดยการชี้แนะให้เห็นแบบอย่างจากบุคคลและ
สื่อในรูปแบบต่างๆ นักเรียนจึงได้เรียนรู้จากตัวแบบ
หลายๆ ชนิด ทั้งในลักษณะตัวแบบโดยตรง (Direct

Modeling) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Modeling)
และตัวแบบสังเคราะห์ (Synthetic Modeling) และ
ในส่วนของโรงเรียนได้เน้นใช้กระบวนการทางสังคม
ในการช่วยกล่อมเกลานักเรียนมีคุณลักษณะของ
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยการส่งเสริมให้นักเรียน
ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวม เพื่อให้นักเรียน
ได้เรียนรู้ที่จะร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลแก่กันและกัน
ได้แสดงบทบาทของผู้ให้และได้เห็นผลลัพธ์ของการ
กระทำของตน เป็นการทำหน้าที่ของความเป็นมนุษย์
(Human Values) คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นด้วยความ
บริสุทธิ์ใจ โดยไม่มีเงื่อนไขหรือสิ่งตอบแทนใดๆ
อันเป็นประสบการณ์ที่นักเรียนไม่อาจพบได้จากในตำรา
นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้ให้ความสำคัญกับรางวัลทาง
สังคมโดยมีการประกาศเกียรติคุณแก่นักเรียนที่มีพฤติ
กรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งช่วยสร้างความภาคภูมิใจให้แก่
นักเรียนที่มีพฤติกรรมดีและยังช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่
นักเรียนคนอื่นอีกด้วย ทั้งนี้ผลการศึกษายังพบอีกว่า
การส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากโรงเรียน การเลียน
แบบความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากสื่อ และการส่งเสริมความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จากครอบครัวสามารถร่วมกันทำนาย
พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนได้นั้น เนื่องจาก
ครอบครัวมีอิทธิพลที่สุดในการถ่ายทอดแนวคิดและการ
เป็นแบบอย่าง ในขณะที่สื่อมวลชนจะเป็นผู้เน้นย้ำ
บรรทัดฐานของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในสังคม ส่วน
โรงเรียนก็มีองค์ความรู้ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้
ปฏิบัติและได้รับประสบการณ์จริง ผลการศึกษาที่พบนี้
สอดคล้องกันกับผลการศึกษาของ วิริศรา เงินปลั่ง
(2551: 74-75) ที่พบว่า การอบรมจริยศึกษา การมีครูดี
และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมจริยศึกษา ส่งผลต่อ
พฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครอบครัวควรส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
โดยชี้แจงเหตุผลแทนการลงโทษ ประพฤติตนเป็น

แบบอย่างที่ดีให้สอดคล้องกับที่สั่งสอนลูกหลาน ช่วย
ชี้นำแบบอย่างจากบุคคลรอบตัวและสื่อต่างๆ ตักเตือน
เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมเห็นแก่ตัว หมั่นให้กำลังใจโดย
การชมเชย ให้ความร่วมมือและสนับสนุนให้นักเรียนเข้า
ร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมของชุมชน

2. ภาครัฐควรสนับสนุนการผลิตสื่อที่ส่งเสริม
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยเน้นตัวแบบซึ่งเป็นที่ยอมรับ
ของวัยรุ่น รวมถึงช่วยเหลือให้ผู้ผลิตสื่อสร้างสรรค์มี
ช่องทางเผยแพร่สื่อมากขึ้น

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรสอดแทรกเนื้อหาการ
ส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในนโยบายของโรงเรียน
เน้นการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงความสอดคล้อง
กับสภาพแวดล้อมในชุมชน มีการประสานความ
ร่วมมือกับองค์กรศาสนาและองค์กรชุมชน ด้านครูผู้สอน
ควรฝึกให้นักเรียนมีความไวเชิงจริยธรรม เสริมสร้าง
ความมั่นใจแก่นักเรียนในการเสนอความช่วยเหลือแก่
ผู้อื่น พัฒนาสื่อการสอนและปรับปรุงวิธีการสอนให้ทัน
เหตุการณ์อยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการทําวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับสื่อในครั้งต่อไป
ควรคำนึงถึงพฤติกรรมการใช้สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปตาม
เทคโนโลยีการสื่อสาร โดยในปัจจุบันสื่อบุคคลสามารถ
มีช่องทางสื่อสารของตนเองได้ทางออนไลน์ ดังนั้น จึง
อาจเกิดความซ้ำซ้อนกันระหว่างตัวแปรสื่อบุคคลและ
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ ผู้วิจัยจึงควรวิเคราะห์จุดเด่นของสื่อ
แต่ละประเภทแทนการวิเคราะห์ช่องทางในการเผยแพร่สื่อ
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มเติมการศึกษาตัวแปร
ทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรม
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เช่น ชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ วัดหรือตัว
แทนทางศาสนา ตัวแทนทางจริยธรรม รวมถึงตัวแบบ
ทางจิตวิทยา อันจะทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติภูมิ วิเศษศักดิ์, รัชฎาพร สะละหมัด และ

สมสุข จันทรร. (2549). การเปิดรับ
วัฒนธรรมข้ามชาติกับภาวะทางจริยธรรม
ของเยาวชนไทยในยุคการสื่อสาร
ไร้พรมแดน. กรุงเทพฯ: สถาบันทรัพยากร
มนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เกษม เกษมนุกิจกุล. (2534). ค่านิยมจุดหมายปลาย
ทางและค่านิยมวิถีปฏิบัติของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่
มีระดับการศึกษา ภูมิหลังทางครอบครัว
และการถ่ายทอดค่านิยมที่แตกต่างกัน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ประยุกต์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ และ จันทร์ลี มาพุทธ.
(2552). กระบวนการขัดเกลาคุณธรรม
จริยธรรมของเยาวชนต้นแบบจังหวัด
ฉะเชิงเทรา. วารสารการศึกษาและการ
พัฒนาสังคม 5, (1-2): 47-61.

ดลฤดี รพีพันธ์. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรม
อาชีวศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม.

ธีรศรา เงินปลั่ง. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมทางจริยธรรมกับปัจจัยสภาพ
แวดล้อมทางครอบครัว สภาพแวดล้อม
ทางสังคม และลักษณะของนักเรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่.

นวลละออง แสงสุข. (2546). การศึกษาพฤติกรรมเชิง
จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราม

คำแหง. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. รัตนมาแป้น. (2549). การศึกษาเปรียบเทียบความเอื้อเฟื้อระหว่างวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สงบ ลักษณะ. (2523). หลักสูตรปัจจุบันและการสอนการอบรมนักเรียน: เอกสารรวมคำบรรยายและผลการประชุมกลุ่มเรื่องการส่งเสริมจริยศึกษา. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

สายฝน จันทะพรม. (2546). อิทธิพลของครอบครัวและกลุ่มเพื่อนที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนปลาย : ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณีนักศึกษาชาย-หญิง ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต). วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2554). การสำรวจต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน 2552. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2554. จาก <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/news/10422>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). การเสริมสร้าง "ทักษะชีวิต" ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สินานาถ สุวรรณโชติ. (2547). การสร้างแบบฝึกทักษะ

การคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี 2 อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุชีรา บุญทัน. (2541). ปัจจัยบางประการของครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดเทวี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุมาลี วงศ์ษา. (2550). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความเมตตากรุณาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อนุศักดิ์ จินดา. (2548). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Keleman, Gabriela. (2013). The Reggio Emilia method, a modern approach of preschool education. *Journal Plus Education* 10 (1): 87-92. [Online]. Retrieved June 13, 2013, from <http://www.uav.ro/jour/index.php/jpe/article/view/57/57>

Myers, David G., (2010). *Social Psychology Tenth Edition*. New York: McGraw-Hill.

Yamane, Taro. (1967). *Statistics: an introductory analysis*, 2nd Ed., New York: Harper and Row.